

XII Ogólnopolskie Dyktando Niepodległościowe

„Po polsku o historii”

dla uczniów kl. IV - VIII szkół podstawowych i szkół ponadpodstawowych
w roku szkolnym 2024/2025



STOWARZYSZENIE
POLONISTÓW

ETAP wojewódzki

29 października 2024 roku

Instrukcja dla osoby czytającej dyktando

Szanowni Państwo!

1. Tekst należy przeczytać trzykrotnie:
 - a) pierwszy raz – w całości
 - b) drugi raz wolniej, dyktując po jednym zdaniu, zapowiadając kolejny akapit
 - każde zdanie wielokrotnie złożone należy podzielić na mniejsze, logiczne części, zgodnie z interpunkcją, a następnie przeczytać to zdanie jeszcze raz w całości
 - znaki interpunkcyjne mogą być sygnalizowane jedynie przez intonację, a nie nazywane
 - c) trzeci raz – znów w całości.
2. Łączny czas dyktanda (pisanie dyktanda) nie może przekroczyć 45 minut.
3. Udział w Konkursie ma być dla uczniów przede wszystkim okazją do rozwijania zainteresowań humanistycznych i dociekliwości poznawczej: językowej i historycznej, dlatego zadbajmy o spokój i tonujmy emocje.

Dziękujemy!

Tekst dyktanda dla uczniów klas VII-VIII SZKOŁY PODSTAWOWEJ

Generał w chłopskiej sukmanie

W ponadstuletniej już działalności Muzeum Krakowa wyróżniają się znane nie tylko krakowianom wydarzenia, jak coroczny konkurs szopek pod pomnikiem Mickiewicza czy harce konika zwierzyńskiego zwanego lajkonikiem.

W głównym gmachu muzeum, czyli w Pałacu Krzysztofory, znajdziemy między innymi bogaty zbiór ikonografii kościuszkowskiej. W związku z 230. rocznicą insurekcji warto by wyróżnić obraz Michała Stachowicza przedstawiający przysięgę Naczelnika na Rynku Głównym w Krakowie. Niezadługo po tym wydarzeniu rozpętała się zwycięska bitwa odtworzona później w Panoramie Racławickiej. Malarze najczęściej prezentowali Kościuszkę w chłopskiej sukmanie, sugerując jego wiarę w zaangażowanie i patriotyzm polskich chłopów, którzy jako kosynierzy, czyli wyposażeni w piki piechurzy, wsparli szarżujących żołnierzy.

Zanim jednak Tadeusz Kościuszko został przywódcą pierwszego polskiego powstania narodowowyzwoleńczego, dosłużył się stopnia generała w walce o wyzwolenie Amerykanów spod panowania Wielkiej Brytanii. Ten rzutki inżynier i konstruktor fortyfikacji wyznawał poglądy wyprzedzające ówczesne czasy. Hołdował idei równości. Co więcej, nie małą część żołdu przeznaczył na wykupienie czarnoskórych niewolników. Ponadto za przeżytek uznawał feudalne stosunki społeczne, dlatego w swoim majątku pragnął uwolnić chłopów z poddaństwa. Wśród przyjaciół miał zarówno autora amerykańskiej Deklaracji Niepodległości, jak i wodza Indian, który nawet podarował mu tomahawk w dowód zażyłości.

Bądź co bądź Kościuszko znany jest także nie-Polakom niemalże na całym świecie. Gdy w latach 30. XX wieku polski podróżnik nazwał najwyższy szczyt Australii Górą Kościuszki, naprawdę wszyscy wiedzieli, o kogo chodzi. Pamięć bohatera dwóch kontynentów czczono zresztą na obu półkulach, chociażby wznosząc pomniki. Na przykład w Waszyngtonie statuę Kościuszki umieszczono w prestiżowej lokalizacji, bo nieopodal Białego Domu. Najoryginalniejszy jednak pomnik Naczelnika góruje nad Krakowem. To kopiec Kościuszki – niegdyś symbol nadziei dla zrozpaczonych rodaków, a dziś miejsce weekendowych przechadzek.